

Primo september 2001

Til:
DVSs Medlemmer

MEDDELELSE NR. 2001 - 5

1. Kongevejen ved Gurre Slot

Dette efterår står to af Dansk Vejhistorisk Selskabs arrangementer i middelalderens tegn - de foregår begge i oktober måned.

Det første finder sted **mandag den 15. oktober kl. 14.00** og er en ekskursion til Gurre Slot. *Museumsinspektør Lone Hvass*, Helsingør Bymuseum, vil her fremvise og fortælle om de undersøgelser, der er foretaget ved Valdemar Atterdags elskede Gurre Slot i Nordsjælland.

De nye undersøgelser er foretaget i samarbejde mellem Nationalmuseet, Helsingør Bymuseum, Skov- og Naturstyrelsen samt Kronborg Skovdistrikt. Udgangspunktet for undersøgelserne var en GPS-opmåling af området sidste år, ud fra hvilket undersøgelserne er udført i mindre søgegrøfter. Et af formålene var at finde staldbygningen, som tidligere var opmålt i 1838, men siden dækket til igen. Resultatet var, at staldbygningen lå det forventede sted.

De naturvidenskabelige undersøgelser, som Rigsantikvaren har bekostet, har omfattet jordprøver og dendrokronologiske undersøgelser (årringsdateringer). Det gav en datering af økonomibygningerne, som Kongevejen lå op til, til året 1362, hvilket passer fint sammen med en datering, der blev foretaget sidste år i forbindelse med et fjernvarmeprojekt - her fandt man frem til året 1365.

I forbindelse med fjernvarmeprojektet blev en del af den stenbelagte Kongevej afdækket - den er nu dækket til igen. Foto: Lone Hvass.

Undersøgelserne har afsløret dele af den dæmning, hvorpå Kongevejen, som fører ned til slottet, har ligget. Den eksisterer endnu og er i dag fredet. Det er hovedvejen fra Gurre by til slottet, mens bagvejen til slottet kommer fra skoven. De to vejstrækninger har ikke været ført igennem slottet.

Det arkæologiske arbejde med opmålinger og magnetometer-undersøgelser fortsætter i slutningen af august i år; resultaterne heraf skulle foreligge ved besøget i oktober.

Mødested: P-pladsen ved Gurre Slot. Der er bustransport fra København til Gurre. Henvendelse desangående til DVS's sekretariat.

2. Middelalderens gader

DVS næste arrangement er også i middelalderens tegn: *Cand.mag. Hanne Dahlerup Koch* vil her holde et foredrag med titlen **Middelalderens gader**. Det finder sted **tirsdag den 23. oktober 2001 kl. 16.00-18.00** i Vejdirektoratet, Niels Juels Gade 13, København K.

Hanne Dahlerup Koch vil i sit foredrag fremlægge en række resultater af et forskningsprojekt, som hun gennemførte i 1998-99. Baggrunden for projektet var de mange arkæologiske undersøgelser af gaderne i vore middelalderbyer, som er udført det sidste årti takket være kloakreoveringer m.v. Gaderne har ofte bogstavelig talt fulgt byen op gennem dens historie, for efterhånden som byernes terræn hævedes, måtte byerne følge med op.

I foredraget kommer Hanne Dahlerup Koch bl.a. ind på gadernes fysiske udformning (gadebelægninger, rendestene, fortov etc.). Endvidere vil hun berette om gadernes ejerforhold, hvordan gadernes anlæggelse, vedligeholdelse og renholdelse blev (forsøgt) administreret, og på lovgivningen herom, samt på hvilke genstande man finder og ikke finder, når man graver i gaderne.

*Et typisk profil i Algade i Roskilde. Nederst er stenlagsbelægningen fra ca. 1300 og derover er de tykke uomsatte møddingslag, der er ældre end ca. 1450. Direkte på dem hviler de moderne gadelag.
Foto: Hanne Dahlerup Koch.*

Arkæologiske undersøgelser i gaderne må i reglen ske på vilkår, der adskiller sig fra de normale for arkæologiske udgravninger, fordi de må finde sted mere eller mindre samtidig med selve anlægsarbejdet. Foredraget kommer også ind på dette og på forslag til, hvordan man i fremtiden kan prioritere ved disse undersøgelser.

Endelig tages problemet omkring vort manglende kendskab til gadebelægninger fra middelalderens sidste del og nyere tid op. Hvorfor mangler de, og hvad kan vi gøre for at få bedre kendskab til dem?

3. Hovedtemaer i "Fra chaussé til motorvej"

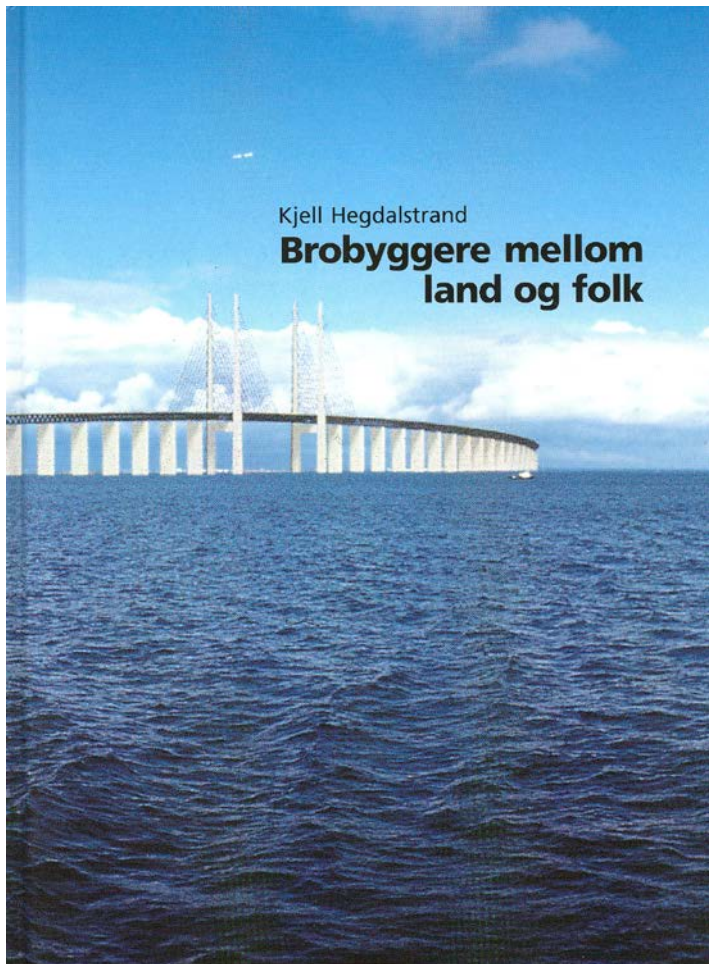
Det sidste DVS-arrangement i efteråret 2001 finder sted **onsdag den 21. november kl. 16.00-18.00** i Vejdirektoratet, København. Her vil *arkivar Steffen Elmer Jørgensen*, Landsarkivet i Viborg, fremlægge nogle af hovedtemaerne i hans bog "Fra chaussé til motorvej - Det overordnede danske vejnets udvikling siden 1761", som udkommer her i efteråret. Efterfølgende er der lagt op til en debat af disse hovedtemaer.

Nærmere om mødet og bogen i en senere meddelelse.

4. Brobyggere mellom land og folk

Ideen til denne vejhistoriske bog fik *Kjell Hegdalstrand* - som iøvrigt er et af DVS's norske medlemmer - helt tilbage i 1979. Den gang påbegyndte han arbejdet med at indsamle beretninger fra norske vejfolk, som han fandt var så interessante og værdifulde, at de burde bevares for eftertiden. Det var ikke blot vejhistorie, men en del af den norske kulturhistorie. Gennem årene resulterede dette arbejde i udgivelsen af en lang række bøger, hvor norske vejfolk beretter om deres arbejde og liv på vejene. Senere opstod ideen om at lave en tilsvarende nordisk udgave, hvor vejfolk fra alle de nordiske lande skulle deltage. Resultatet foreligger i form af denne flotte bog på over 300 sider **Brobyggere mellom land og folk**, som er blevet til i et samarbejde i Nordisk Vejteknisk Forbund og blev udgivet i forbindelse med NVF's 18. Vejkongres, Via Nordica 2000.

Bogen er bygget over et fælles grundskelet, hvor hvert af de 6 lande har fået sit eget hovedafsnit. Inden for de nationale hovedafsnit finder man artiklerne med enkeltpersoner skildret i biografier eller erindringer. Det er blevet til ca. 25 levnedsskildringer af vejfolk, som inden for de sidste 50-75 år har haft deres gerning i et af de nordiske vejræsers. Det er både vejarbejdere, vejformænd og chefer og det er såvel ingeniører og kontorfolk. I de danske levnedsskildringer portrætteres amtsvejsinspektørerne i henholdsvis Bornholms og Holbæk amter, Christopher Milen og Knud P. Danø, samt vejmand Jim Sørensen, som skulle være Danmarks sidste cyklende vejmand, og fuldmægtig Else Dyrvig, begge fra Frederiksborg amt.

Et fælles træk ved erindringerne, at flere med glæde ser tilbage på deres aktive år ved vejvæsenet og røber en betydelig faglig stolthed over, hvad de har udført.

Ud over levnedsskildringerne er der også flere historiske artikler, f.eks. *Organiserandet af vägunderhållet i Sverige*, *Bilbältet, en svensk världssuccé*, *Vejanlæg på Færøerne*, *Indførelsen af højretrafik i Island* og *Vejmandens arbejdsopgaver i ældre tider*.

Rallaren og hans viser er blandt de noget anderledes artikler. Her fortælles om den særlige visetradition blandt de svenske arbejdere, der arbejdede på de norske veje. Og i *Huldrefolket og Grimas hævn* berettes om, hvordan islandske vejfolk måtte forhandle med det underjordiske huldrefolket, før de kunne begynde de nødvendige sprængninger til et vejanlæg.

Den flotte bog, der som nævnt er på over 300 sider og fint illustreret både med farve- og s/h-billeder, kan købes for 200 kr hos DVS.

5. Bestyrelses- og forretningsudvalgsmøder

DVS's næste bestyrelsesmøde, nr. 58, er fastsat til mandag den 1. oktober i Vejdirektoratet. Forretningsudvalgsmøde nr. 73 finder sted tirsdag den 4. december, også i Vejdirektoratet.

Med venlig hilsen

Carl Johan Hansen